

Fərqañə MEHDİYEVA

“ÖMÜR MUNCUQ KİMİDİR, QƏFİL DAĞILA BİLƏR...”

SUAL

Hələ nəyimi gördün
Bu dünyada, nəyimi?
Hansı sözümlə çalış
Oxudun ürəyimi?

Qəlbində yatdı yoxsa
Yorğun düşən hər varaq?
Ötən günümə baxdın?
Biri qara, biri ağ.

Bir söz soruşacaqdım,
Soruşamadım amma.
Şəklimə baxıb dedin:
“Belə qəmli dayanma”.

Hansı misra süzüldü
Ürəyindən, canından?
Qoydunmu nidaları
Ayrılığın yanından?

Qorudunmu bəndləri
Qapısından çöləcən.
Necə oxudun məni
Nöqtədən vergüləcən?

Bəlkə, bu da bir işdi –
Görüşmədik bir daha.
Necə dözüb dayandın
Suallar çekən aha?

Hələ nəyimi gördün
Bu dünyada, nəyimi?
Hansı sözümlə çalış
Oxudun ürəyimi?

HAYANA GEDİB ANAM?

Gəzirəm qərib-qərib,
Nə ümid var, nə inam.
Adam qalmır soruşum-
Hayana gedim anam?

Uşaqları yanında,
Canını qoyub gedib;
Atam təzə aldığı
Donunu qoyub gedib.

MƏNİ YAĞIŞDA SAXLA

Qaranlıqda itənim
İşığa oxşayırırdı;
Elə qocalmışdı ki,
Uşağa oxşayırırdı.

Yeddi uşaq yellədən
Beşiyi qalib belə.
Kəndi-kəsəyi, evi,
Eşiyi qalib belə.

Dindirəndə can deyən
Adımı qoyub gedib.
Möcüzəyə bax, Allah,
Dəli kimi sevdiyi
Atamı qoyub gedib.

Dözəmmir yoxluğuna,
Həyət-baca ağlayır.
Hər səhər dən səpdiyi
Toyuq-cüçə ağlayır.

İçində dolu su da,
Sənəyi küsüb, Allah.
Neçə gündür süd vermir,
İnəyi küsüb, Allah.

Doyunca geymədiyi
Toyluğu qalib orda.
Anasından yadigar
Yaylığı qalib orda.

Bəlkə, uçub göylərə,
Günəşlə, Ayla gedib?
Üz-gözündə bayati,
Dilində layla gedib.

Gəzirəm qərib-qərib
Nə ümid var, nə inam.
Siz deyin ay adamlar,
Hayana gedib anam?..

Çıxaq enişə doğru,
Dur gəl, yoxuşda saxla.
Aç könlünün qapısın,
Məni çıxışda saxla.

Qısı bizə düşmədi,
Xoşu bizə düşmədi,
Yaşı bizə düşmədi,
Quru baxışda saxla.

O qədər xatırə var,
Gözlərimdi suvarar,
Yaz adımı divara,
Torpaqda, daşda saxla.

Ocaq haqqı, od haqqı,
Çəmən haqqı ot haqqı,
Ayır haqdan nahaqqı,
Ömürdə, yaşda saxla.

Üşüdümü bu ocaq?
Damlalar saçaq-saçaq,
İslanmışın yağışdan
Nə qorxusu olacaq,
Məni yağışda saxla.

AĞACA SÖYKƏN, DARIX

Biri oda dönəndə,
Biri dönüb su olar.
Arabir vaxt tapanda,
Darix mənimçün, nolar.

Bir az bağışla məni,
Belə səhvin içində.
Darix çölün düzündə,
Darix evin içində.

Piyada yol gedəndə
Lap qəfil səksən, darix.
Günəşin üzünə bax,
Ağaca söykən, darix.

Yazdığım məktubları,
Götür səfərə qalmış.
Darıx axşamtərəfi,
Darıx səhərə qalmış.

Biri oda dönəndə,
Biri dönüb su olar.
Arabir vaxt tapanda,
Darıx mənimcün, nolar.

YARAŞDI BƏXTİMƏ QƏŞƏNG AYRILIQ

Dağlara, daşlara dedim dərdimi,
Qarışiq yuxumu yozan olmadı.
Hər çatan bir pozan aldı əlinə,
Səni taleyimə yazan olmadı –
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

Könlünü açmadı o yazın yolu,
Dolandı boynuma Arazın qolu.
Tutub əllərindən upuzun yolun –
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

Çəkdi ürəyimi şişə ayrılıq,
Sındı cilik-cilik şüşə ayrılıq,
Yaraşdı bəxtimə qəşəng ayrılıq,
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

Qəlbə qırıq, para ömür yaşadım,
Allah, üzüqara ömür yaşadım,
Qızara-qızara ömür yaşadım –
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

Mən sənə yüyürdüm, qaçdım min dəfə,
Bağlı pəncərəmi açdım min dəfə.
Çox da ürəyindən keçdim min dəfə,
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

Bir göz qırpmısında itib qayıtdım,
Dəniz gözlərində batıb qayıtdım,
Dünyanın axırına çatıb qayıtdım,
Mən sənin ömrünə çata bilmədim.

OLACAQSAN

Sən mənim bəxtimə doğan bir günəş,
Sən mənim ömrümə gün olacaqsan.
Qalıb ürəyimdə arzu da, kam da,
Bəs nə vaxt arzuma tən olacaqsan?

Taleyin hökmüdü ya bahar, ya qış,
İstəsən, könlümün oduna qarış.
Kim bilir, bəlkə də, alnıma qırış,
Saçıma vədəsiz dən olacaqsan.

Şirin bir arzuya dönə xeyalın,
Kaş ki, gözlərimdə gülə vüsalın,
Qaçardım yoluna ayağıyalın,
Bilsəm ki, qismətim sən olacaqsan.

HƏLƏ AÇAMMIRAM DOLAŞIQ ÖMRÜ...

İlahi, şamını özün vermisən,
Yandırırm dam altda bu işiq ömrü.
Macalıım yoxuydu salam sahmana,
Durum yiğışdırıım qarışiq ömrü.

Bu candı, bu da ki qurdugum yuva,
Göyərməz ümidi gözümdən suvar.
Əlimdən nə gəlir, özgə nəyim var?
Düzüm sətirlərə yaraşıq ömrü.

İllərdi... arxamca gülüşüb qalıb,
Dərdini-sərini bölüşüb qalıb.
Necə düyündüsə ilişib qalıb,
Hələ açammıram dolaşiq ömrü.

Yerisəm qurtarmaz bu yol, bu küçə,
Qoşula bilmədim baş alan köçə.
Dindirmə, kiriməz qırx gün, qırx gecə,
Qoyma danışdırıım bu aşiq ömrü.

DAŞYONANLA SÖHBƏT

Usta, alverin çox olar,
Bu qara rüzgarla çağla.
İstəyirsən bir beh verim,
Yaxşısın mənə saxla.

BÖYÜMƏDİM, UŞAQ QALDIM

Hardan gəlib çıxdım bura,
Bir özgə yolum olmadı?
İndidən alım, sonralar
Bəlkə, heç pulum olmadı...

Bax, üzümə baxır o daş,
Sındırma, könlü xoş olsun.
Eləsini saxla, qardaş,
Başına yaraşan olsun.

Bəlkə, almasam da olar,
Bu ehtiyac bir həvəsdi.
Qəbrimin üstə qoymağə
Başına düşən daş bəsdi!

Birin behlə, çıxım gedim,
Kimsəyə gərək olmasın.
Nə qəribə peşən varmış,
Görüm, mübarək olmasın!

Yonduğun məzar daşları,
Sənə dərd, azar verməsin.
A müştəri gözləyənim,
Heç Allah bazar verməsin!

BİLİRSEN, SÖZ ADAMIYAM

Ay sinəmə dağ çəkənim,
Gəl məni düzələ aldatma.
Yoxsa sənə üz vermişəm,
Üzümü üzlə aldatma.

Donmuşam, yumşaq deyiləm,
Əyilmişəm, şax deyiləm,
Mən daha uşaq deyiləm,
Deyib də “gözlə” aldatma.

Dünyanın düz adamıyam,
Tanrıının öz adamıyam,
Bilirsən, Söz adamıyam,
Sən məni sözlə aldatma.

Nə barışdım bu dünyayla,
Nə də bir yol küsdüm, anam.
Verdiyin ömrü varağa
Misra-misra düzdüm, anam.

Qaldım necə, öldüm necə,
Axırı gördüm heç-heçə,
Baxdim güzgüyə bir gecə,
Öz-özümü süzdüm, anam.

Gün kimi qara-ağ qaldım,
Dərdin üzünə şax qaldım,
Böyümədim, uşaq qaldım,
O ki var uduzdum, anam.

MƏKTUB

Dəyişə bilmədi bu illər məni,
Elə həmənkiyəm sadəlövh, fağır.
Xəbərin oldumu, başına dönüm,
Bir dərdə düşmüşəm özümdən ağır?

Sən getdin, dünyada nələri gördüm,
Bir qız da doğmadın deyəm, bacım var.
Nə pula, nə vara, nə də şöhrətə,
Bircə can sözünə ehtiyacım var.

Kimsə yox qapımı özümtək açan,
Sənsiz yaralarım bitişmir, Ana.
Bu kasıb komamda nəyim yoxdu ki,
Başımın sığalı çatışmir, Ana.

Boylandım gülümsər şəkillərimdən,
Üşdüüm, darixdım, sixıldım, Ana.
Hər kəsin dünyada bir düşməni var,
Mən özüm-özümdən yixıldım, Ana.

Bu xəbər ox kimi bağrını dələr,
Çatlayar torpağı bürünər qəmə.
Bir dəfə ölmüşdü, min dəfə ölər,
Xəstə olduğumu atama demə.

Mən də misra-misra qovrulum odda,
Həsrətdən ağaran saçını hörüm.
Ay Ana, yixılım ayağın altda,
Qoy mən də cənnəti gözümlə görüm.

Dəyişə bilmədi bu illər məni,
Elə həmənkiyəm sadəlövh, fağır.
Xəbərin oldumu, başına dönüm,
Bir dərdə düşmüsəm özümdən ağır?

19 FEVRALIN ŞEİRİ

Hansı gün doğuldum elə,
O dad hanı, o tam hanı?
Gelişimə qurban kəsən
Anam hanı, Atam hanı?

Hanı mənim o xoş çağım?
Hanı qırmızı yaylığım?
Hanı sıniq oyunçağım?
Hanı kövrək uşaqlığım?

Quş qanadlı ötdü günlər,
Şirin hanı, acı hanı?
Yarpağına söz yazdığını
Hanı tut ağacı, hanı?

Ürəyimdə bir sərr qalıb,
Qoy çağırım, yarım gəlsin.
Çiling-ağac oynadığım
Uşaqlıq dostlarım gəlsin.

Gəlsin gözlərim önünə,
Coşub qaynadığım günlər.
Bilməyib dünya beş gündü,
Beşdaş oynadığım günlər.

Hansı gün doğuldum elə,
O dad hanı, o tam hanı?
Gelişimə qurban kəsən
Anam hanı, Atam hanı?

TANRIDI, ÇIXIB YİYƏ

Heç bekar vaxtı yoxdu,
Başını qatır adam.
Bazarı bağlananda
Adamı satır adam.

Əl atır, ayaq qalır,
Od tutur, soyuq qalır.
Bəs niyə ayıq qalır?
Bəs niyə yatır adam?

Deyir sözün düzünü,
Ömrə baxır, üzülür,
Özgədən çox özünü
Elə aldadır adam.

Min yoxuş əzib çıxır,
Dolaşib, gəzib çıxır,
Sulardan üzüb çıxır,
Quruda batır adam.

Tanrıdı, çıxıb yiye,
Əlini açır göyə,
İçini yeyə-yeyə,
Görən, nə dadır adam?

GÖYLƏR ŞAIRLƏRİNDE...

Oğluma

Çıxar, qadası, çıxar,
Şeytan atasız çıxar.
Sonra xatası çıxar
Bəynən oynama, bala...

Göz-qasıń yer süpürür,
Ömürdü... adam sürür –
Zülməti kor da görür,
Aynan oynama, bala.

Bu yer ki var, dərindi,
Yerləşmişən, yerindi,
Göylər şairlərində –
Göynən oynama, bala.

YIXILAN BİLSƏ...

Heç kim bilmir qisməti,
Sınacaq, əyiləcək.
Bu gündən sabahadək
Başına nə gələcək?

Həyat sirdi, nağıldı,
Batıb boğula bilər.
Ömür muncuq kimidir,
Qəfil dağla bilər.

Dərdin də ağırı var,
Payız yıxar, qış əyər.
Yixilan bilsə yerə
Yorğan-döşək döşəyər.

DEMƏ, CANSIZ KAĞIZDI

Könlünə dağdı, bəlkə,
Bu təzə dərdim sənə.
İndicə çəkdirmişəm,
Şəkil göndərdim sənə.

Vaxtsız gələn qonaqdı,
Görən, nə deyir indi?
Şəklim acdı, bilirom,
Ömrünü yeyir indi.

Gözlərinə yaxşı bax,
Gör bir necə saralıb.
Bəlkə, yuxusu gəlir,
Yol gəlibdi, yorulub.

Demə, cansız kağızdı,
Hərarəti, odu var.
O qədər həsrət çəkib,
Bənövşənin adı var.

Dönüb qayıda bilməz,
Hər yerdən yolu bağlı.
Bəlkə, ona görə də
Boynu bükülü qalıb.

Könlünə dağdı, bəlkə,
Bu təzə dərdim sənə.
İndicə çəkdirmişəm,
Şəkil göndərdim sənə.

ŞAİRİN YAŞI OLMUR

Hara haradı bilmir,
Ağdı, qaradı bilmir.
Ömür indi başlayıb,
Yoxsa yarıdı, bilmir,
Şairin yaşı olmur.

Bahara gəndən baxır,
Payızı, qışı olur.
Dünyada şirin nə var –
Dadmağa naşı olur,
Şairin yaşı olmur.

Dağ boyda əzabına,
Tab gətirən sinədi.
Yaranışdan itirir
Ömür adlı sənədi,
Şairin yaşı olmur.

Əyilmir nakəslərə,
Şamşax qalır eləcə,
Çiynində illər yatır,
Uşaq qalır eləcə.
Şairin yaşı olmur.

Bu gedimli dünyada
Ölsə də, diri olur,
Ötüb keçən hər günü
“Aprelin 1-i” olur
Şairin yaşı olmur.

EH... DİLİM QUŞ DİLİDİ

Saldım aləmə soraq,
Bir kağızdı, bir varaq.
Bu dünyani ƏNƏLHƏQ –
Sandım Nəsimi kimi...

Dolandım çırğına,
Sarıldım varağına.
Tək Tanrı ayağına –
Endim Nəsimi kimi..

Misra qovuran sacam,
Hər şeirə, sözə acam.
Kaş olaydı bir hecam –
Bəndim Nəsimi kimi..

Sür ömrü... alnıaçıq...
Yerin yoxsa, Goyə çıx.
Şəhərim dar ağacı –
Kəndim Nəsimi kimi..

Həsrətim mürgülüdü,
Dözümüm daş külüdü..
Eh... dilim quş dilidi-
Dindim Nəsimi kimi..

Yapışdım gərəyimdən,
Oxlandım kürəyimdən,
Soyuldum ürəyimdən-
Yandım Nəsimi kimi!!!

TƏNDİR

Keçib boğazımız gəlib kəndirə,
Dərdimiz bəllidir, dərman tapılmış.
Evin dalındakı qərib təndirə
Gör neçə zamandır çörək yapılmır

Bu uzun-uzadı ömür yolunda
Anamla qosaca çalışıb təndir.
Ələ düşməyəndə kibrət əvəzi
Anamın içindən alışib təndir.

Qaçanda ağlayan uşaq səsinə
Əlindən birbəbir düşüb kündələr.
Beləcə, böyüdüb anam bizləri,
Qəlbinin odunda bişib kündələr.

Təndirin tüstüsü çıxanda başdan
Anam gözlərindən su ciləyibdi.
Küt gedən kündəni ovutmaq üçün
Ərkyana təndiri şillələyibdi.

Əyninə özgə don geyməyən anam
Təndir tüstüsündən yüz don geyinib.
Başını bir kəsə əyməyən anam
Təndirə çatanda min yol əyilib.

Doğma anasıtək sevib təndiri,
Könlünə şipşirin ovqat olubdu.
Anam getməyəndə təndirə yaxın
Təndirin sinəsi çat-çat olubdu.

Kündələr üstündə qırırlan əllər,
Bəs bu gün, görəsən, nələri anır?
Bir zaman təndirdə qovrulan əllər
İndi ehtiyacdən alışib-yanır.

Analar neyləsin, Allahın altda
Bir az da çoxalıb umu-küsüləri.
Əriyən, azalan ömürləritək
Azalır dam altda un kisələri.

Təndir anam kimi doğmadır mənə,
Mən onu müqəddəs ocaq sanacam.
Gün gəlsə, olmasa anam həyatda,
Gün gəlsə olmasa anam həyətdə
Mən yanıb, közərib təndirdən betər
Qaçib o təndiri qucaqlayacam.

Anam bölə bilər bir tikəsini,
Anam mərd öндənə dizin qatlayar.
Damdan əskiltməyin un kisəsini,
Amanın günüdü, anamdan qabaq
Həyətdə təndirin bağıri çatlayar.

SİZ MƏNI QOYMAYIN ŞAIR OLMAĞA

Bu da xasiyyətdi, cəhətdi deyin,
Sənə söz deyənin nə həddi, deyin.
Başına bir sənət qəhətdi, deyin,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Yandırın kağızı, yanacaq edin,
Sındırın qələmi, oyuncaq edin.
Üçbəndlə şerimi üçbucaq edin,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Keçin qabağıma, yolumu tutun,
Bir az ərk eləyib qolumu tutun.
Hərəniz bir yandan əlimi tutun,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Bacarın içimdən çıxarın məni,
Bir az da incidib çıxarın məni,
Girdiyim küncümdən çıxarın məni,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Qəbrinin qapağı açıqdı, deyin,
Qurduğun yurd-yuva uçuqdu, deyin.
Ay ANA, ATAmız yazıqdı, deyin,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Şairlər bölünməz, bütün olurlar,
Tüstüsü çıxmayan tütün olurlar.
Şair balaları yetim olurlar,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

Taleyin köcümə köçü çatmadı,
İstədim “beş” alam, “üç”ü çatmadı.
ATAmın, ANAmın gücü çatmadı,
Siz məni qoymayın şair olmağa.

SEVGİ ŞEİRLƏRİ YAZA BİLMİRƏM

Axırdan yazıram, başdan yazıram,
Torpaqdan yazıram, daşdan yazıram,
Ağacdan, budaqdan, quşdan yazıram,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm...

Sevgidisovuran qanımı elə,
Sevgiyə qurbanlıq canımı elə.
Elə hey deyirəm, Anamı elə,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm...

Şeirləbölürəmbutəndərdimi,
Vərəqlər üstündə bitəndərdimi.
Yazıramel-oba, Vətəndərdimi,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm...

Mənmisradərirəmgül ağacından,
Yazırambalamın umacağından.

Yapışib atamın əl ağacından
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm...

Yazıram, ürəyim, könlüm sıxlır,
Sevgisiz ömrəm evi yixılı,
Nə yazsam, ayrılıq olur axırı,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm...

Bəlkə, əlimdədir, kilid-açarım,
Sevgi şeirləri ümid açarım,
Məni bağışlayın, oxucularım,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm,
Sevgi şeirləri yaza bilmirəm.

EHTİYAC

Tükənib evimdə nə desən elə,
Gəlhagəl dediyin su kimi axır.
Bükülübürküncə utandığından
Görək qazanım da üzümə baxmrı.

Arzular, istəklər çəkilib dara,
Ürək hər çəkdiyin açıb-bələmir.
Maaş gözləyirəm mən üzü qara,
Maaşsa bir kisə un da eləmir.

Birtəhər keçinim, eh... sabah yenə
Əllərim ehtiyac qulu olacaq, –
Qoy xörək əvəzi atım qazana,
Bilmirəm ya quru, sulu olacaq.

Məndüzüm sözləri vərəq süfrəmə,
Kim bilir, familli, adlı çıxacaq.
Ürək qabarından yaranan şeirin
Çox güman, tikəsi dadlı çıxacaq.

Məni qınamayın, ürək yağımıla
Sözü qizardacam soğan əvəzi.
Özgəyoltapmadım, üz tutdum hara,
Qonağım olarsız, ay mən kimilər –
Şeirbişirəcəmsabahnahara!

QADINLAR, SIXMAYIN KİŞİLƏRİ SİZ

Allah, üzü dönsün bu zəmanənin,
Görən, çoxmu çekər beləcə işlər?!
Utana-utana gələrlər evə,
Əli ətəyindən uzun kişilər.

Doğma ocaqları yad gəlir bəzən,
Kimin nə vecinə, kim oyaq, yatan?!
Kişilik adına bəd gəlir bəzən,
Allah, özün saxla bu sıxıntıdan!

Gözümdə dağ olur əlin qabarı,
Əlləri nə haya, köməyə çatır.
Səhərdən axşama qazandıqları
Bircə siqaretə, çörəyə çatır.

Qadınlar, sıxmayın kişiləri siz,
Bəzən kükrəyirik, bəzən daşırıq...
Yox, yox, danlamayın, incitməyin siz,
Mən də sizində – özümqarışıq.

Siz elə bilməyin kefindən çıxıb,
Rahat baş qoyurlar elə balınca?
Səhərdən axşama evindən çıxıb,
Düşürlər bir tikə çörək dalınca.

Bilmirlər toyuna-vayına qalsın,
Kim töksün ətəkdən daşlarını da.
Görəsən, kimlərin hayına qalsın,
Vallah, itiriblər başlarını da...

Hamı bir havanı çala bilməyir,
Qabağa, de, hansı işini salsın?
İşləyir, haqqını ala bilməyir,
Başına haranın daşını salsın?

Çox çekməz, şeytana papiş tikənlər,
Hələ çox sirrimiz qalıb dərində.
Fəhlə tikəsinə gözün tikənlər
Şişib dağılacaq günün birində.

Hər evə gələndə siz bilirsınız,
Qəlbində əlacsız yarası sizlər.
Gözü kölgəlisə uşaq yanında,
Özünə dipdiri qəbir qazırlar...

Qadınlar sıxmayın kişiləri siz,
Eşitsin səsimi qoy uzaq-yaxın,
Yox, yox danlamayın, incitməyin siz,
Köhnəni təptəzə geyinib çıxıb.

Qadınlar sıxmayın kişiləri siz,
Bu da bir dövrəndi, bəxtdi, qismətdi...
Siz Allah, dəyməyin xətirlərinə,
Özləri çekdiyi özünə bəsdi.

PAYIZIN YANINDA...

Ay ömür yarıda könül qıranım,
Payızın yanında gözlərsən məni.
Məni gözləməyə yer axtaranım,
Payızın yanında gözlərsən məni.

Könlünü ovuda-ovuda gəlib,
Göylərdən yerlərə piyada gəlib.
Həmin o ünvana, o ada gəlib,
Payızın yanında gözlərsən məni.

Yaraşmir bu yerim, göyüm əynimə,
Payız don biçdirsin, deyim əynimə.
Payızın donunu geyim əynimə,
Payızın yanında gözlərsən məni.

Qızılı əlindən tutub payızın,
Küsəyən könlünə yatıb payızın,
Başını söhbətə qatıb payızın
Payızın yanında gözlərsən məni.

Ay ömür yarıda könül qarınam,
Sən gələn yollara çıxm, sarınım,
Məni gözləməyə yer axtaranım,
Payızın yanında gözlərsən məni.
Payızın yanında gözlərsən məni.